

Prekentekest: Joh 15,26-16,4a

Jesus sa: Når talsmannen kommer, han som jeg skal sende dere fra Faderen, sannhetens Ånd som utgår fra Faderen, da skal han vitne om meg. Men også dere skal vitne, for dere har vært hos meg fra begynnelsen av. Dette har jeg sagt for at dere ikke skal bli ført til fall. De skal utstøte dere av synagogen. Ja, det kommer en tid da enhver som slår dere i hjel, skal tro at han utfører en tjeneste for Gud. Det skal de gjøre fordi de verken kjenner Faderen eller meg. Dette har jeg sagt dere for at dere, når den tiden kommer, skal huske at jeg sa det.

Det nærmer seg pinse. Vi merker det på prekentekesten for i dag. Det kunngjøres at Talsmannen skal komme. Talsmann er et annet ord for advokat eller forsvarer, en som taler og fører en annens sak. Jesus var disiplenes første talsmann. Han talte deres sak. Han hadde omsorg for dem, han var deres trøster og hjelper. Men fra og med pinsedag skulle Den Hellige Ånd være disiplenes talsmann. Han kalles derfor den andre talsmannen. Samtidig kalles han sannhetens Ånd fordi han alltid taler sant.

I og med Den Hellige Ånd skulle Jesus komme nær og være hos disiplene. Den Hellige Ånd er nemlig Gud som Faderen og Sønnen, og han sendes ut fra Faderen og Sønnen. Derfor kunne Jesus si: "Jeg lar dere ikke være igjen som foreldreløse barn, jeg kommer til dere." Joh 14,18.

Vi kjenner alle til de hjerteskjærende bildene fra foreldreløse barn blant flyktninger verden over, små barn som har mistet sitt trygge holdepunkt i livet. Så vondt håper vi aldri noen av våre får det. For disse har verden rast helt og holdent sammen, og mange ser nok ikke lys i enden av den mørke tunnelen.

Og nettopp dette bildet er det Jesus bruker. Han visste, og disiplene viste noe om hvor vondt det måtte være for barn å bli alene. Jesus visste, og disiplene kunne kanskje ane noe om hvor vondt det måtte være å miste Gud. Tenk å våkne opp en morgen og oppdage at Jesus er borte for alltid. Det måtte vel være som å våkne opp av et fryktelig mareritt for så og oppdaget at det ikke var bare en vond drøm, men sant. Dette ville Jesus skåne sine venner for. Han skulle selv, ved Den Hellige Ånd, komme nær til alle som tror på ham.

Åndens oppgave er fremfor alt å peke på Jesus: "Han skal vitne om meg," sa Jesus, "men også dere skal vitne." Som et ekko av Den Hellige Ånd skulle disiplene bringe Jesu ord videre. Åndens og disiplenes vitnesbyrd skulle være ett og det samme. Omverdenen ville ikke høre annet enn disiplenes ord, men like fullt var det Gud som talte gjennom dem ved sin Ånd.

Gjennom Johannesevangeliet strømmet vitnene frem som perler på en snor. Alt og alle forteller oss noe om hvem Jesus er. Døperen Johannes, alle underne Jesu gjorde, Jesus selv, Jesu himmelske Far, Den Hellige Ånd, de gamlestamentlige skriftene, den samaritanske kvinne og disiplene. Alle vitner de om hvem Jesus er. Det er tydelig at vitnefunksjonen er viktig.

Gjennom Johannesevangeliet kan vi se en utvikling. Jo flere tegn og under Jesus gjorde, jo flere vitnesbyrd det kom om Jesus, desto mer ble

troen styrket hos de troende og mer motstand ble det hos de ikke-troende. Snart ville motstanden prege disiplenes hverdag. Det skulle hardne til. Jesus varslet lidelse.

Omkring år 90 e. Kr. ble alle Kristus-troende utstøtt fra synagogene. Dette fikk store sosiale og økonomiske konsekvenser for kristne. Det heter i en forordning fra denne tiden: "Man må ikke selge noe til dem eller kjøpe noe av dem, man må overhodet ikke gjøre forretninger med dem, man må ikke lære deres sønner noe håndverk, og man må ikke søke legehjelp hos dem verken når det gjelder eiendom eller mennesker."

Vi ser at dagliglivet ble rammet. De jødekristne kunne ikke selge sitt brød, sin vin, sin frukt til sine landsmenn. Og barna deres ble betraktet som urene, slik at de ikke kunne inngå ekteskap med andre jøder. Ethvert samkvem med jødekristne ble altså avvist, og det må ha rammet hardt i datidens samfunn.

Den motstanden jødene gjorde mot kristne kom senere til å bli fatal. Etter at kristendommen ble statsreligion, ble jødene offer for kristnes triumfering og religiøst hovmod. Da var det ikke lenger kristen nestekjærlighet og Jesu ord om å vende det andre kinnnet til som kom til å prege kontakten. I århundrene som fulgte, og like opp mot vår tid, har jødene vært utsatt for mange forfølgelser iverksatt av statsmakt og kirke. Vår historie som kirke er i så måte lite ærerik.

Vi har ingen grunn som kristne til å se ned på andre på grunn av feil som er begått. Den menneskelige naturen er like svak hos kristne som hos ikke-kristne. Vi bringer et budskap fra kirkens Herre om forsoning og tilgivelse. Vi som er kristne er ikke kristne fordi vi har gjort oss fortjent til å tilhøre Kristus, men vi får være kristne av nåde fordi Kristus har fortjent det for oss. "Det var Gud som i Kristus forsonte verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger, og han overgav ordet om forsoningen til oss." Derfor plikter også vi som selv er tilgitt, å vise en tilgivende og forsonende holdning, selv til dem som måtte stå oss imot.

For oss som lever i en folkekirkevirkelighet, kan vel dette med forfølgelse virke fjernt og uaktuelt. Våre problemer er av en annen art: For mange av våre medlemmer har det kristne budskapet blitt diffust. Kristendom er blitt så mye, og budskapet som når frem blir ofte vagt og uklart. Dessuten er det mye å velge mellom på det store livssynsmarkedet. Den ene typen tro kan virke like bra og tiltrekkende som den andre. I vårt velstandssamfunn blir det lett et spørsmål om tilbud og etterspørsel.

Andre steder i verden er kirkens kår hardere. Egentlig er ikke det så rart. Kirken er tross alt noe fremmed i verden. Sannhetens Ånd har et budskap som kan virke støtende på mange mennesker. Der sannhetens Ånd forkynner frelse for den som tror, opplever den som ikke tror et budskap om Guds dom over synd og fortapelse. Slik blir det et skille. Der kirken møter motstand kan det bli til hjelp for kirken til å besinne seg på sin identitet. Valget blir klarere, budskapet blir tydeligere. Det blir lettere å se hva troen egentlig dreier seg om.

Jesus forberedte sin kirke på hardere tider: "Jeg sender dere som sauer blant ulver," (Matt 10,16) og han sa, "salige er dere ... når de utstøter dere og håner dere og skyr navnet deres som noe ondt - for Menneskesønnens skyld." (Luk 6,22) Og han sier i dagens pretekst: "Det kommer en tid da enhver som slår dere i hjel, skal tro at han utfører en tjeneste for Gud."

Denne profetien har gått i oppfyllelse mange ganger. Mange av våre venner fra andre land kjenner dette fra hjemlige forhold. I oldkirken sa man at martyrenes blod var det beste såkorn. I lidelse og forfølgelse får vitnesbyrdet en merkelig kraft. Det har vi sett i den tidligere Sovjetunionen, det har vi sett i kommunismens Kina. Det skal vi få se igjen.

I vårt land er det få som direkte lider for sin tros skyld, det er få som blir ertet og plaget pga. sine vitnesbyrd, men de fins. Det er få som har mistet sitt arbeid fordi de gav stemme til sannhetens Ånd og fortalte om Jesus. Men det er til disse, og til alle oss som stiller livet til disposisjon for sannhetens Ånd, at den oppstandne Jesu ord Iyder: "Vær frimodige, jeg har seiret over verden." (Joh 16,33).

Så er det dette kirkens Herre forbereder sin menighet på i dag. Å låne sin munn til sannhetens Ånd. Å vitne om Jesus. Ikke en oppgave kun for de heltidsansatte og spesielt interesserte, men en oppgave for alle troende, for hele menigheten. I svært mange tilfeller kan mennesker som siden i livet har kommet til tro, henvise til at det var noen som fortalte, det var venner som inviterte til gudstjeneste eller møte, det var en som fortalte nettopp dem om Jesus.

En legende forteller at da Jesus skulle ta avskjed med sine disipler så var det en som spurte: - Herre, hva er så din plan med verden? Herren slo ut med armen og pekte på disiplene sine: - Disse er min plan med verden. - Men hvis disse slår feil, Herre? - Jeg har ingen annen plan enn disse, svarte Herren. Du som er en kristen er regnet med i Herrens plan. Den Hellige Ånd vil utruste og gi deg ny kraft. Og måtte Guds Ånd utruste mennesker med nådegaver som han ser Rjukan menighet trenger.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.